

OTSUSED

NÕUKOGU OTSUS (EL) 2018/1215,

16. juuli 2018,

liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 148 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust ⁽¹⁾,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽²⁾,

pärast konsulteerimist Regioonide Komiteega,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust ⁽³⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Liikmesriigid ja liit püüavad välja arendada kooskõlastatud tööhõivestrateegiat ja eelkõige kujundada välja kvalifitseeritud, koolitatud ja kohanemisvõimelist tööjõudu ning samuti majanduse arengule reageerivaid tööturges, pidades silmas Euroopa Liidu lepingu artiklis 3 sätestatud täieliku tööhõive ja sotsiaalse progressi eesmärkide saavutamist. Liikmesriigid peavad käsitlema tööhõive edendamist ühist huvi pakkuva valdkonnana ja kooskõlastama nõukogu oma sellealased meetmed, võttes samas arvesse tööturu osapoolte kohustustega seotud riigisiseseid tavasid.
- (2) Liit peab võitlema sotsiaalse tõrjutuse ja diskrimineerimise vastu ning edendama sotsiaalset õiglust ja sotsiaalkaitset ning naiste ja meeste võrdõiguslikkust. Oma poliitika ja meetmete kindlaksmääramisel ja rakendamisel peab liit arvesse võtma nõudeid, mis on seotud kõrge tööhõivemäära edendamise, piisava sotsiaalkaitse tagamise, vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastase võitluse ning hariduse ja koolituse kõrge tasemega.
- (3) Kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepinguga on liit välja töötanud poliitika koordineerimise vahendid eelarve-, makromajandus- ja struktuuripoliitika jaoks ning neid rakendanud. Nende vahendite hulka kuuluvad käesolevad liikmesriikide tööhõivepoliitika suunistes ning liikmesriikide ja liidu majanduspoliitika üldsuunistes (esitatud nõukogu soovitus (EL) 2015/1184) ⁽⁴⁾, mis üheskoos moodustavad strateegia „Euroopa 2020“ rakendamise koondsuunistes. Nende alusel suunatakse poliitika elluviimist liikmesriikides ja liidus, võttes arvesse liikmesriikide vahelist vastastikust sõltuvust. Sellest tulenev Euroopa ja liikmesriikide kooskõlastatud poliitikasuundade ja reformide kompleks peaks moodustama sobiva majandus- ja sotsiaalpoliitika üldise kompleksi, millega tuleks saavutada positiivne vastastikune mõju.
- (4) Tööhõivepoliitika suunistes on kooskõlas stabiilsuse ja kasvu paktiga, kehtivate liidu õigusaktidega ja erinevate liidu algatustega, sealhulgas nõukogu 22. aprilli 2013. aasta soovitusena noortegarantii loomise kohta, ⁽⁵⁾ nõukogu 15. veebruari 2016. aasta soovitusena, mis käsitleb pikaajaliste töötute integreerimist tööturule, ⁽⁶⁾ nõukogu 19. detsembri 2016. aasta soovitusena oskuste täiendamise meetme kohta ⁽⁷⁾ ning nõukogu 15. märtsi 2018. aasta soovitusena kvaliteetse ja tõhusa õpipoisiõppe Euroopa raamistiku kohta ⁽⁸⁾.

⁽¹⁾ 19. aprilli 2018. aasta arvamus (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata).

⁽²⁾ 14. märtsi 2018. aasta arvamus (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata).

⁽³⁾ 3. mai 2018. aasta arvamus (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata).

⁽⁴⁾ Nõukogu 14. juuli 2015. aasta soovitus (EL) 2015/1184 liikmesriikide ja Euroopa Liidu majanduspoliitika üldsuuniste kohta (ELT L 192, 18.7.2015, lk 27).

⁽⁵⁾ ELT C 120, 26.4.2013, lk 1.

⁽⁶⁾ ELT C 67, 20.2.2016, lk 1.

⁽⁷⁾ ELT C 484, 24.12.2016, lk 1.

⁽⁸⁾ ELT C 153, 2.5.2018, lk 1.

- (5) Euroopa poolaasta koondab need eri vahendid majandus-, eelarve-, tööhõive- ja sotsiaalpoliitika mitmepoolse jälgimise üldiseks raamistikuks ning püüdleb strateegia „Euroopa 2020“ eesmärkide, sealhulgas nõukogu otsuses 2010/707/EL⁽¹⁾ esitatud tööhõive, hariduse ja vaesuse vähendamise eesmärkide saavutamise poole. Edendades poliitikaeesmärke, milleks on investeeringute hoogustamine, struktuurireformide jätkamine ja vastutustundliku eelarvepoliitika tagamine, on Euroopa poolaasta tegevust alates 2015. aastast jätkuvalt tugevdatud ja ühtlustatud. Eelkõige on tugevdatud selle tööhõive- ja sotsiaalfookust ning elavdatud liikmesriikide, sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna esindajatega peetavat dialoogi.
- (6) See, et liit taastub majanduskriisist, on toeks positiivsetele tööturutrendidele, kuid liikmesriikide vahel ja liikmesriikides on endiselt suuri probleeme ja erinevusi majandus- ja sotsiaalvaldkonna tulemustes. Kriis tõi selgelt esile liikmesriikide majanduse ja tööturgude tiheda omavahelise sõltuvuse. Praegu on peamine ülesanne soodustada liidus tugevat, jätkusuutlikku ja kaasavat majanduskasvu ning töökohtade loomist. Selleks tuleb nii liidu kui ka liikmesriikide tasandil võtta kooskõlastatud, ulatuslikke ja tõhusaid poliitilisi meetmeid kooskõlas ELi toimimise lepingu sätetega ja liidu sätetega majandusjuhtimise kohta. Sellised pakkumist ja nõudlust ühendavad poliitilised meetmed peaksid muu hulgas elavdama investeeringuid, kinnitama õiges järjekorras struktuurireformide (millega suurendatakse tootlikkust, elavdatakse majanduskasvu, sotsiaalset ühtekuuluvust ja majanduslikku vastupanuvõimet kriisidele) elluviimise kohustust ning täitma eelarvepoliitilisi kohustusi, võttes samal ajal arvesse tööhõivealast ja sotsiaalset mõju.
- (7) Tööturureformide, sealhulgas riikide palgakujundusmehhanismide reformide puhul tuleks järgida riigi sotsiaaldialoogi pidamise tavasid ja võimaldama vajalikku põhjalikku tähelepanu sotsiaal-majanduslikele küsimustele, sealhulgas konkurentsivõime parandamisele, töökohtade loomisele, elukestvate õppele ja koolituspoliitikale ning reaaltulule.
- (8) Liikmesriigid ja liit peaksid käsitlema ka majandus- ja finantskriisi sotsiaalseid tagajärgi ning seadma eesmärgiks ehitada üles kaasav ühiskond, mis võimaldab inimestel olla muutusteks valmis ja nendega toime tulla, nii et nad saaksid ühiskonnas ja majanduses aktiivselt osaleda, nagu on märgitud ka komisjoni soovitus 2008/867/EÜ⁽²⁾. Samuti vajab käsitlemist ebavõrduse ja diskrimineerimise küsimus. Kõigile tuleks tagada juurdepääs ja võimalused ning vähendada tuleks (ka laste) vaesust ja sotsiaalset tõrjutust, tagades eelkõige tööturu ja sotsiaalkaitse-süsteemide tõhusa toimimise ning kõrvaldades hariduse omandamise, koolituse saamise ja tööturul osalemise takistused, sealhulgas investeerides alusharidusse ja lapsehoiu. Tuleks paremini ära kasutada puuetega inimeste potentsiaali majanduskasvu ja sotsiaalsesse arengusse panustamisel. Kui liidu töökohtadel juurduvad uued majandus- ja ärimudelid, muutuvad ka töösuhted. Liikmesriigid peaksid tagama, et uutest töövormidest tulenevate töösuhte puhul säiliks ja tugevneks Euroopa sotsiaalmudel.
- (9) Laiaulatusliku avaliku konsultatsiooni järel avaldasid Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon 17. novembril 2017 institutsioonide ühise teadaande Euroopa sotsiaalõiguste samba kohta⁽³⁾. Sambasse on koondatud kakskümmend põhimõtet, et toetada hästi toimivaid ja õiglaseid tööturges ning sotsiaalhoolekande süsteeme. Põhimõtted on jagatud kolme kategooriasse: võrdsed võimalused ja juurdepääs tööturule, õiglased tööttingimused ning sotsiaalkaitse ja kaasatus. Sammas kujutab endast raamistikku liikmesriikide tööhõive- ja sotsiaalnäitajate jälgimiseks, riigi tasandi reformide edendamiseks ning teenäitajat Euroopa uuendatud lähenemisprotsessis. Võttes arvesse nimetatud põhimõtete olulisust struktuuripoliitika kooskõlastamisel, on tööhõivesuunised viidud kooskõlla Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtetega.
- (10) Euroopa sotsiaalõiguste sambaga kaasneb tulemustabel, mille alusel tuleks jälgida samba rakendamist ja edusamme, hoides silma peal liikmesriikide suundumustel ja tulemustel ning hinnates sotsiaal-majandusliku lähenemise suunas tehtavaid samme. Analüüsitulemusi kasutatakse asjakohasel juhul majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta juures.
- (11) Koondsuunised peaksid olema aluseks riigipõhiste soovitudele, mida nõukogu võib liikmesriikidele esitada. Liikmesriigid peaksid täiel määral ära kasutama Euroopa Sotsiaalfondi ja muid liidu vahendeid, et edendada tööhõivet, sotsiaalset kaasatust, tööjõu oskuste täiendamist, elukestvat õpet ja haridust ning parandada avalikku

⁽¹⁾ Nõukogu 21. oktoobri 2010. aasta otsus 2010/707/EL liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta (ELT L 308, 24.11.2010, lk 46).

⁽²⁾ Komisjoni 3. oktoobri 2008. aasta soovitus 2008/867/EÜ tööturult tõrjutud isikute aktiivse kaasamise kohta (ELT L 307, 18.11.2008, lk 11).

⁽³⁾ ELT C 428, 13.12.2017, lk 10.

haldust. Olgugi et koondsuunised on adresseeritud liikmesriikidele ja liidule, tuleks neid rakendada koostöös kõigi liikmesriigi, piirkondliku ja kohaliku tasandi ametiasutustega, tehes tihedalt koostööd parlamentide, sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna esindajatega.

- (12) Tööhõivekomitee ja sotsiaalkaitsekomitee peaksid kooskõlas oma vastavate aluslepingust lähtuvate volitustega jälgima, kuidas tööhõivepoliitika suuniseid võetakse asjaomaste poliitikate rakendamisel arvesse. Nimetatud komiteed ning teised majandus- ja sotsiaalpoliitika koordineerimises osalevad nõukogu ettevalmistavad asutused peaksid tegema omavahel tihedat koostööd. Tuleks jätkata Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahelist poliitikadialoogi, eelkõige liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste osas.
- (13) Sotsiaalkaitsekomiteega on konsulteeritud,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Võetakse vastu liikmesriikide tööhõivepoliitika suunised, mis on esitatud lisas. Suunised on osa strateegia „Euroopa 2020“ koondsuunistest.

Artikkel 2

Liikmesriigid võtavad lisas esitatud suuniseid arvesse oma tööhõivepoliitikas ja reformikavades, millest antakse aru vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 148 lõikele 3.

Artikkel 3

Käesolev otsus on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 16. juuli 2018

Nõukogu nimel
eesistuja
J. BOGNER-STRAUSS

LISA

Suunis 5. Tööjõunõudluse suurendamine

Liikmesriigid peaksid hõlbustama kvaliteetsete töökohtade loomist: vähendama muu hulgas ettevõtjate takistusi inimeste palkamisel, edendama vastutustundlikku ettevõtlust ja tõelise füüsilisest isikust ettevõtjana töötamist ning eelkõige soodustama mikro- ja väikeste ettevõtjate loomist ja arendamist. Liikmesriigid peaksid aktiivselt edendama sotsiaal-majandust ja sotsiaalset innovatsiooni. Liikmesriigid peaksid toetama uuenduslikke töömudeleid, millega luuakse kvaliteetseid töövõimalusi.

Maksukoormuse peaks suunama tööjõu maksustamise asemel muudele maksustamisallikatele, mille mõju on tööhõivele ja majanduskasvule vähem kahjulik, võttes arvesse maksusüsteemi ümberjaotavat mõju, tagades samas tulu säilimise asjakohase sotsiaalkaitse pakkumiseks ja majanduskasvu soodustavate kulutuste tegemiseks.

Liikmesriigid peaksid, austades samal ajal sotsiaalpartnerite sõltumatust, soodustama läbipaistvaid ja prognoositavaid palgakujundusmehhanisme, mis võimaldavad viia palgad vastavusse tootlikkuse arenguga, nii et need oleks õiglased ja tagaksid inimväärse elatustaseme. Nende mehhanismide puhul tuleks arvesse võtta kvalifikatsioonide tasemete ja majandustulemuste erinevust piirkondade, majandussektorite ja ettevõtjate lõikes. Lähtudes liikmesriikide tavadest, peaksid liikmesriigid ja sotsiaalpartnerid tagama piisaval tasemel miinimumpalgad, võttes arvesse nende mõju konkurent-sivõimele, töökohtade loomisele ja palgavaesusele.

Suunis 6. Tööjõupakkumise edendamine ning tööhõivele, oskustele ja pädevustele juurdepääsu parandamine

Tehnoloogilise, keskkondliku ja demograafilise muutuse kontekstis peaksid liikmesriigid koostöös sotsiaalpartneritega edendama tööviljakust ja tööalast konkurentsivõimet, pakkudes inimese terve tööelutsükli jooksul piisavalt asjakohaseid teadmisi, oskusi ja pädevusi, reageerimaks tööturu praegustele ja tulevastele vajadustele. Liikmesriigid peaksid tegema vajalikud investeeringud nii kooli- kui ka täiendusharidusse ja -koolitusse (elukestev õpe). Nad peaksid tegema koostööd sotsiaalpartnerite, haridus- ja koolitusasutuste, ettevõtjate ja teise sidusrühmadega, et kõrvaldada haridus- ja koolitus-süsteemide struktuursed puudused ning pakkuda kvaliteetset ja kaasavat haridust, koolitust ja elukestvat õpet. Liikmesriigid peaksid püüdma tagama koolitusõiguste ülekandmise töökohta vahetamisel. See peaks võimaldama kõigil paremini prognoosida tööturu vajadusi ja nendega kohaneda ning edukalt vahetada töökohti, suurendades sellega majanduse üldist vastupanuvõimet vapustustele.

Liikmesriigid peaksid toetama kõigile võrdseid võimalusi hariduses, sealhulgas alushariduses. Nad peaksid tõstma üldist haridustaset, eelkõige kõige vähem kvalifitseeritute ja ebasoodsa taustaga õppijate puhul. Liikmesriigid peaksid tagama kvaliteetsed õpiväljundid, parandama põhiõskusi, vähendama haridussüsteemist varakult lahkuvate noorte arvu ning suurendama täiskasvanute osalemist täiendushariduses ja -koolituses. Liikmesriigid peaksid oma kutseharidus- ja -koolitussüsteemide puhul tugevdama tööõppimist, sealhulgas kvaliteetsete ja tulemuslike praktikate kaudu, tõhustama kolmanda taseme hariduse asjakohasust tööturu jaoks, parandama oskuste seiret ja prognoosimist, muutma oskused nähtavamaks ja paremini võrreldavaks ning parandama võimalusi väljaspool formaalharidust ja -koolitust omandatud oskuste ja pädevuste tunnustamiseks ja valideerimiseks. Nad peaksid ajakohastama ja suurendama paindliku kutsealase täiendõppe ja -koolituse pakkumist ja juurutamist. Liikmesriigid peaksid toetama ka piiratud oskustega täiskasvanute pikaajalise tööalase konkurentsivõime säilitamist või arendamist, parandades juurdepääsu kvaliteetsetele õpivõimalustele ja nende kasutamisele, võttes oskuste täiendamise meetmeid, sealhulgas hinnates oskusi, viies hariduse ja koolituse pakkumise kooskõlla võimalustega tööturul ning valideerides ja tunnustades omandatud oskusi.

Tuleks võidelda töötuse ja mitteaktiivsusega, sealhulgas pakkudes tõhusat, õigeaegset, koordineeritud ja spetsiaalselt kohandatud abi töö otsimisele, koolitusele ja ümberkvalifitseerumisele. Selleks et märkimisväärselt vähendada ja ennetada pikaajalist ja struktuurset töötust, tuleks rakendada terviklikke strateegiaid, mis hõlmavad individuaalseid süvahinnanguid hiljemalt kaheksateistkümnne kuu jooksul pärast töötuks jäämist. Noorte töötusega ning mittetöötavate ja mitteõppivate noorte probleemiga tuleks jätkuvalt tegeleda, hoides ära haridussüsteemist varakult lahkumist ja parandades struktuurselt üleminekut hariduselust tööellu, mille alla kuulub ka noortegarantii (!) täielik rakendamine.

(!) ELT C 120, 26.4.2013, lk 1.

Liikmesriigid peaksid keskendumata tööturul osalemist takistavate asjaolude kõrvaldamisele ning pakkuma stiimuleid tööturul osalemiseks, eelkõige tööturult kõige rohkem kõrvale jäänud isikutele. Liikmesriigid peaksid toetama töökeskkonna kohandamist puudega inimestele, sealhulgas suunatud rahalise toetuse ja teenustega, mis võimaldavad neil osaleda tööturul ja ühiskonnas.

Liikmesriigid peaksid tagama soolise võrdõiguslikkuse ja naiste ulatuslikuma osalemise tööturul, sealhulgas tuleks tagada võrdsed võimalused ja karjäärivõimaluste kättesaadavus ning kaotada tõkked tööturul osalemiselt. Tuleks võidelda soolise palgalõhega, sealhulgas tagades, et võrdse või võrdväärse töö eest makstakse võrdset tasu. Tuleks edendada nii naiste kui ka meeste töö-, pere- ja eraelu ühitamist, eelkõige võimaldades juurdepääsu pikaajalisele lapsehooldusele ning taskukohase hinnaga kvaliteetsele alusharidusele ja lapsehoiuteenusele. Liikmesriigid peaksid tagama, et vanematel ja teistel lapsehoolduskohustustega inimestel oleks juurdepääs sobilikule perepuhkusele ja paindlikule töökorraldusele, et tasakaalustada töö-, pere- ja eraelu ning edendada nende õiguste tasakaalustatud kasutamist naiste ja meeste vahel.

Suunis 7. Tööjõuturgude toimimise ja sotsiaaldialoogi tõhususe parandamine

Selleks et saada kasu dünaamilisest ja tootlikust tööjõust, uutest tööviisidest ning ärimudelitest, peaksid liikmesriigid tegema sotsiaalpartneritega koostööd paindlikkuse ja kaitstuse põhimõtete osas, tasakaalustades seejuures õigusi ja kohustusi. Nad peaksid vähendama ja ennetama segmenteerumist tööturul, võitlema deklareerimata tööga ning toetama üleminekut avatud töövormidele. Töösuhteid kaitavad reeglid, tööõigus ja asutused peaksid kõik tagama sobiva värbamiskeskonna ja tööandjatele vajaliku paindlikkuse, et neil oleks võimalik kiiresti kohaneda majanduskeskkonna muutustega, säilitades seejuures töötajatele nõuetekohase kaitstuse ning tervisliku, ohutu ja hästi kohandatud töökeskkonna. Hoiduda tuleks töösuhetest, mille tulemuseks on ebakindlad töötingimused, sealhulgas tuleks võidelda ebatüüpiliste töölepingute kuritarvitamise vastu. Ebaõiglase vallandamise korral tuleks tagada juurdepääs tõhusale ja erapooletule vaidluste lahendamisele ning õigus heastamisele, sealhulgas piisav hüvitis.

Poliitikasuundade eesmärk peaks olema parandada ja toetada tööjõuturul osalemist, tööjõuturu pakkumise ja nõudluse omavahelist vastavusse viimist ning üleminekuid. Liikmesriigid peaksid tõhusalt muutma tööturul osaleda saavaid inimesi aktiivsemaks ja pakkuma neile võimalusi. Liikmesriigid peaksid tugevdama aktiivse tööturupoliitika tõhusust, parandades selle otstarbekohasust, sihtrühmadega tehtavat tööd, ulatust ning sidudes seda paremini sissetulekutoetusega töötutele, kui nad otsivad tööd, võttes arvesse nende õigusi ja kohustusi. Liikmesriikide eesmärk peaks olema avalike tööturuasutuste tõhusam ja tulemuslikum tegevus, et tagada töötajatele nende toetamiseks õigeaegsed ja nende vajadustele kohandatud teenused, toetades tööturu nõudlust ja rakendades tulemuspõhist juhtimist.

Liikmesriigid peaksid kooskõlas töötute sissemaksete ja riiklike toetuskõlblikkuse eeskirjadega tagama töötutele mõistliku kestusega piisavad töötushüvitised. Sellised hüvitised ei tohiks toimida kiiret tööle naasmist pärssivate teguritena ja nendega peaksid kaasnema aktiivsed tööturupoliitika meetmed.

Tuleks edendada õppijate ja töötajate liikuvust, et parandada tööalase konkurentsivõimega seotud oskusi ja kasutada täiel määral ära Euroopa tööturu võimalusi. Tuleks kõrvaldada liikuvusega seotud haridus- ja koolitusvaldkonna, tööandja- ja personaal pensionide ülekandmise ja kvalifikatsioonide tunnustamise takistused. Liikmesriigid peaksid võtma meetmeid tagamaks, et haldusmenetlused ei oleks tarbetuks tõkkeks teistest liikmesriikidest pärit töötajate tööle asumisel. Liikmesriigid peaksid ka ära hoidma kehtivate reeglite kuritarvitamist ning tegelema võimaliku nii nimetatud ajude äravooluga teatavatest piirkondadest.

Tuginedes olemasolevatele riiklikele tavadele ning selleks, et tõhustada sotsiaaldialoogi ja parandada sotsiaalmajanduslikke tulemusi, peaksid liikmesriigid tagama sotsiaalpartnerite õigeaegse ja sisulise kaasamise tööhõive-, sotsiaal- ja asjakohasel juhul majandusreformide ning -poliitika kavandamisse ja rakendamisse, toetades muu hulgas sotsiaalpartnerite suutlikkuse tõstmist. Sotsiaalpartneritel tuleks soovitada pidada läbirääkimisi kollektiivlepingute üle ja sõlmida neid olulistest küsimustest, austades täielikult nende sõltumatust ja kollektiivse tegutsemise õigust.

Asjakohasel juhul ja tuginedes olemasolevatele riiklikele tavadele, peaksid liikmesriigid võtma arvesse asjaomaste kodanikuühiskonna organisatsioonide kogemusi tööhõive- ja sotsiaalküsimustes.

Suunis 8. Kõigi võrdsete võimaluste edendamine, sotsiaalse kaasatuse toetamine ja vaesuse vastu võitlemine

Liikmesriigid peaksid edendama kõigile avatud kaasavat tööturгу, sätestades tõhusad meetmed, millega võideldakse igasuguse diskrimineerimise vastu ja edendatakse töajuturul alaesindatud rühmade võrdseid võimalusi. Nad peaksid tagama võrdse kohtlemise tööhõive, sotsiaalkaitse, hariduse ning kaupadele ja teenustele juurdepääsu vallas, vaatamata soole, rassile või rahvuslikule päritolule, usule või veendumustele, puudele, vanusele või seksuaalsele sättumusele.

Liikmesriigid peaksid ajakohastama sotsiaalkaitseüsteeme, et tagada tõhus, tulemuslik, jätkusuutlik ja piisav kaitse inimese kõigis eluetappides, edendades sotsiaalset kaasatust ja sotsiaalset ülesliikuvust, stimuleerides töajuturul osalemist ning tegeledes ebavõrdsusega, sealhulgas maksu- ja toetussüsteemide ülesehituse kaudu. Üldiste lähenemisviiside täiendamine valikulistega parandab sotsiaalkaitseüsteemide tõhusust. Sotsiaalkaitseüsteemide kaasajastamine peaks parandama juurdepääsu sotsiaalkaitsele, selle jätkusuutlikkust, piisavust ja kvaliteeti.

Liikmesriigid peaksid arendama ning rakendama ennetavaid ja integreeritud strateegiaid, ühendades aktiivse kaasamise kolm elementi: piisav sissetulekutoetus, kaasavad töajuturud ja juurdepääs kvaliteetsetele teenustele, mis on kohandatud individuaalsetele vajadustele. Sotsiaalkaitseüsteemidega tuleks tagada kõigi piisavate vahenditeta isikute piisav miinimumsissetuleku toetus ning edendada sotsiaalset kaasamist, innustades inimesi aktiivselt osalema töajuturul ja ühiskonnas.

Võrdsete võimaluste, sealhulgas naiste, laste ja noorte võrdsete võimaluste tagamisel on oluline juurdepääs sellistele taskukohastele, kättesaadavatele ja kvaliteetsetele teenustele nagu alusharidus ja lapsehoid, koolipäevajärgne lastehoid, haridus-, koolitus-, eluaseme- ja tervishoiuteenused ning pikaajaline hooldus. Erilist tähelepanu tuleks pöörata võitlusele vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu, sealhulgas palgavaesuse ja laste vaesuse vähendamisele. Liikmesriigid peaksid tagama, et kõigil oleks juurdepääs põhiteenustele. Seda vajavatele või haavatavas olukorras isikutele peaksid liikmesriigid tagama juurdepääsu piisavale sotsiaalrajutusele või sotsiaalrajutustoetusele. Eraldi tuleks võidelda kodutusega. Tuleks võtta arvesse puudega inimeste erivajadusi.

Liikmesriigid peaksid tagama õigeaegse juurdepääsu taskukohastele ja kvaliteetsetele ennetavatele ja aktiivrajututeenustele ning pikaajalisele hooldusele, tagades samal ajal kestlikkuse pikas perspektiivis.

Pikeneva eluea ja demograafiliste muutuste valguses peaksid liikmesriigid tagama töajutajate ja füüsilisest isikust ettevõtjate pensionisüsteemide piisavuse ja jätkusuutlikkuse, pakkudes naistele ja meestele võrdseid võimalusi omandada pensioniõigusi, sealhulgas täiendavate kavade kaudu, et tagada piisav sissetulek. Pensionireforme tuleks toetada meetmetega, millega pikendatakse tööelu, näiteks tõstes tegelikku pensioniiga, ning neid reforme tuleks käsitleda aktiivsena vananemise strateegiate raamistikus. Liikmesriigid peaksid alustama asjaomaste sidusrühmadega konstruktiivset dialoogi ning võimaldama reformide käivitamist etapiviisiliselt.